

מחוז הצפון

פירוש תכנון מקומי צפון

תכנית מפורטת מס' ג/3876

אזור לאומי בתי הכנסה ר' אבוהב, ר' אלישיך ומרן יוסף קארן

פ ו ג א

תכנית זו נשכח במלאת חמש מאות שנה להולדתו של הגאון ר' משה בן מרדכי באסולה, שנולד במיטארו בשנת ר"מ-1480, היאר זה צפת וחסי היהודים שדרו בה בשנת רפ"ב-1521/22, יסד באנקונג והעביר אחד כך לצפת וסיבה שהתפרסמה בלימודי ספר הזוהר, ונפטר בצפת בשנת ט"פ - 1560.

תכנית זו נשכח לשמירה ולטיפוח כל ערכים היסטוריים, דתיים ואמנותיים של עדות ישראל שצונת, בלב לבו של הרובע היהודי שבצפון העתיקה, צפת. באזור זה הוקמו והודשו, במשך מאות בשנים, בתי מגורים, בתי כנסת, בתי מלאכה ובתי מסחר של יהודים מוסתערביים ושל יהודים מצפון-אפריקה, מספרד, מפורטוגל ומאסליה. באחד זה התארגנו והתפתחו לימודי הקבלה וחבור הספר "שולחן ערוך" למרן יוסף קארן. באחד זה התארגנה ההתנגדות העקשה לאויבי האכזר, בחיטים שקדמו להקמת מדינת ישראל, על שהעיר שותרה על ידי הלוחמים הממיצים שפעלו תחת פיקודו של גבול אלון ז"ל.

שלושה בתי כנסת נמצאים באזור והם מהווים, אחד עם מבנים והצרות הצמודים להם, מערכת ארכיטקטונית-סוציאלוגית אחת ואחידה.

בעלי חשיבות ארכיטקטונית מיוחדת הם החזית, האולם והכיפה של בית הכנסת ר' אבוהב. בקומה ובעיטורים של החזית משתלב הסגנון הטלאטיסטיק של יהודי ספרד ופורטוגל עם סגנונות אחרים. האולם היה בהתחלה דו-קומטי. בחידוש הבניין, אחרי רעידת האדמה מסנת תקצ"ו-1837, הועברה שכימה לאמצע האולם ציף ברבעה עמודים ומתחת לכיפה נסחן לכאור אח האדריכלות הדו-קומטית של האולם, בחזית הבימה ליד הקיר שממול לקיר ארון הקודש. באיזור הקומפטי היה אפשר גם להתקין, במקום הבימה הקיימת מסגנון עממי, בימה אמנותית מאחה התפוצות, כפי שנעשה פעולה דומה בבית הכנסת המוסטובולי שבירושלים.

יש להסלים את הסיחזור הארכיטקטוני של בתי הכנסה עם סיפול גינוני של חצרתיים, בנטיעה שצעה המינים בהתאם למסורת.

נכלל באזור גם קטע ציורני של סימטא, בו משולבת התכלת של חזיתות הבנינים עם התכלת של המינים הבחורים.

ועוד נכללה באזור מערכת ארכיטקטונית מורכבת מביה מרחצות ומפגנים הצמודים לו, בה יש להתקין מבון למחקר ולחיעוד בנושאי חולדות צפת והגליל.

ת ק נ ע ת

1. פירוט מונחים

- א. "תכנית" : תכנית מפורטת זו, המורכבת משני חלקים בלתי נפרדים : תקנות אלה והתשריט המצורף בקנה מידה 1:500.
- ב. "חוק התכנון" : חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (1).
- ג. "חוק הגנים" : חוק הגנים הלאומיים ושמורות הטבע, תשכ"ג-1963, חיקון מס' 3, תשל"ה-1974 (2).
- ד. "אתר לאומי" : כמוגדר בחוק הגנים.
- ה. "ועדה מחוזית" : הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, צפון, כולל ועדות המשנה לנוף הגליל, לדרכים ולערבים.
- ו. "ועדה מקומית" : הועדה המקומית לתכנון ולבניה, צפת.
- ז. "ועדה לעיצוב ארכיטקטוני" : גוף בינמשרדי, אשר מונה על ידי הועדה המחוזית ושמתפקידו לדון ולהחליט בעיצוב הארכיטקטוני של המבנים שבמסגרת העיר העתיקה, צפת (3).

2. תכולת התכנית

- שטח של 1400 מ"ר בערך, בגושים 13056 ו-13058, ועל גבול הגושים 13055 ו-13057, צפת, המוחתם בקו כחול עבה בתשריט והכולל :
  - א. מערכת ארכיטקטונית - סינאגוגות מורכבת מבתי הכנסה ר' אבוהב, ר' אלשיך ומרן יוסף קארן, וממבנים וחצרות הצמודים להם.
  - ב. קטעי דרכים (סימטאות) הגובלים עם המערכת הנ"ל, בצד המזרחי ובצד המערבי, כולל מעברים מקורים.
  - ג. מערכת ארכיטקטונית מורכבת מבית פדהצור וממבנים הצמודים לו.

3. פתח לתכניות אחרות

תכנית זו מהווה חיקון חלקי לתכנית המפורטת מס' 1698/ג ומבטלת אותה אך ורק בשטחה, כמוגדר בסעיף 2 לעיל.

4. יוזמי התכנית

הועדה המחוזית והועדה המקומית.

5. עריכת התכנית

התכנית נערכה בלשכה המחוזית לתכנון, צפון.

6. בעלי הקרקע

מדינת ישראל, עיריית צמח ואחרים.

7. מטרת החכמה

עפ"י סעיף 69 (5) לחוק התכנון ועפ"י חוק הגנים וקבע, כמטרת החכמה, יעוד הסמך לאתר לאומי. להגשמת המטרה התארגנה הפעולות דלהלן:

א) שימור ושיחזור בנינים בעלי ערך היסטורי וסינאגוגרפי, שיקום ושיפוץ מבנים וחצרות הצמודים לבנינים הנ"ל, המרכיבים כולם יחד את המערכת הארכיטקטונית-סינאגוגרפית המתוארת בסעיף 2-א) לעיל.

ב) שימור הסביבה המיידית למערכת הנ"ל ובמיוחד שימור קטעי הדרכים המחוארים בסעיף 2 - ב) לעיל, ושיחזור הריצוף המקורי והצבע האופייני של חזיתות הבנינים שלאורך קטעי הדרכים הנ"ל.

ג) התקנה מכון למחקר ולתייעוד במערכת הארכיטקטונית המתוארת בסעיף 2-ג) לעיל.

8. הנחיות לשיחזור בתי הכנסת

שיחזור בתי הכנסת הנמצאים באתר יתבסס על מחקר שדה ועל מחקר השוואה: (השוואה לבתי כנסת דומים, הנמצאים באזורים אחרים). הנחיות ספציפיות לתכנון ובצוע פעולות שיחזור, הן בחזיתות בתי הכנסת והן באולמותיהם הפנימיים, תנתנה על ידי סינאגוגרפים מומחים.

9. ציונים בחשיטת

הפירוט

ה צ י ו ן

קו כחול עבה.....גבול התכנית.

קוים שחורים המצטלבים באלכסון.....אתר לאומי.

צבע חום מוחם קוים שחורים מקופעים.....בנין בעל ערך היסטורי וסינאגוגרפי.

צבע חום מוחם חום כהה.....מכון למחקר ולתייעוד.

צבע כהה.....אזור פגורים לשיקום ולשיפוץ.

צבע ירוק בהיר.....קטע פרטי פתוח.

צבע ירוק כהה.....דרך להולכי רגל.

קוים חומים המצטלבים.....מעבר מקורה.

- 10. התאמת המידות
 המידות והמשקל של המוצר יתאימו למידות המציינים על האריזה, ויהיו כאלו המציינים על האריזה של המוצר המקורי.
- 11. התאמת הצבע
 הצבע של המוצר יתאים לצבע המצויין על האריזה, ויהיה כזה המצויין על האריזה של המוצר המקורי.
- 12. התאמת הטעם
 הטעם של המוצר יתאים לטעם המצויין על האריזה, ויהיה כזה המצויין על האריזה של המוצר המקורי.
- 13. התאמת הריח
 הריח של המוצר יתאים לריח המצויין על האריזה, ויהיה כזה המצויין על האריזה של המוצר המקורי.

15
 11/15

14. התאמת המראה
 המראה של המוצר יתאים למראה המצויין על האריזה, ויהיה כזה המצויין על האריזה של המוצר המקורי.

משרד המבחן
משרד המבחן
משרד המבחן

- 1) מס' 100, ת"ש 1965, מ"ש 100, ת"ש 1965.
- 2) מס' 100, ת"ש 1965, מ"ש 100, ת"ש 1965.

מס' 100, ת"ש 1965, מ"ש 100, ת"ש 1965

משרד המבחן

חוק התכנון והמבחן - 1965

מחוז 1032

מרחב תכנון מקומי 1032

תכנית מס' 3876

הועדה המחוזית בישיבתה ה- 2/4/65

מיום 14.5.65 החליטה לתת תוקף לתכנית הנוכחית לעיל.

סגן מנהל כללי לתכנון יושב ראש הוועדה

מס' 100, ת"ש 1965, מ"ש 100, ת"ש 1965

משרד המבחן

חוק התכנון והמבחן - 1965

מחוז 1032

מרחב תכנון מקומי 1032

תכנית מס' 3876

הועדה המחוזית בישיבתה ה- 2/4/65

מיום 23.6.65 החליטה להפקיד את התכנית הנוכחית לעיל.

סגן מנהל כללי לתכנון יושב ראש הוועדה

תכנית מס' 3876 מורשת לנביקה בילקום
 המרטומים מס' 2682 מיום 1.1.65 עמוד 865